

Vraag 1

De NVLM (Nederlandse Vereniging van Leraren Maatschappijleer) is vertegenwoordiger van docenten die burgerschap geven in het MBO en komt op voor de belangen van dit type onderwijs. Vanuit dit perspectief is NVLM enthousiast over de voorstellen:

- 1) Er komen verplichte burgerschapskwalificaties voor MBO-studenten. Het lijkt erop dat hierbij de kwalificaties worden gekozen uit het rapport Burgerschapsonderwijs in een veranderende samenleving: Herijking kwalificatie-eisen burgerschapsonderwijs mbo, dat ook in dit voorstel wordt aangehaald. Deze kwalificaties geven niet alleen meer duidelijkheid dan de huidige kwalificaties, maar geven ook grondige uitwerking van wat burgerschapsonderwijs is, met name door de sociaalwetenschappelijke accenten erin.
- 2) Er komt een Instellingsexamen burgerschap. De NVLM heeft er al enige tijd gepleit dat de vrijblijvendheid van burgerschapsonderwijs in het MBO te groot is, zoals ook de aangehaalde onderzoeken in het stuk benadrukken. Met een instellingsexamen wordt deze vrijblijvendheid opgeheven. NB: in een onderzoek onder MBO-burgerschapsdocenten, die lid zijn van de NVLM, bleek (op een enkele docent na) dat zij allen voorstander zijn van deze maatregel.
- 3) De wet verduidelijkt dat MBO-scholen naast onderwijs ook een democratische cultuur moeten bevorderen. Dit helpt te waarborgen dat burgerschap niet slechts een theoretisch vak wordt, maar dat studenten er actief mee oefenen binnen de schoolomgeving. Dat is voor de NVLM essentieel, het gaat er uiteindelijk dat burgers actief kunnen participeren en zich vaardig voelen dit te doen.
- 4) In lijn van de Memorie van Toelichting staat dat er deskundigheidseisen moeten komen voor burgerschapsdocenten. De NVLM omarmt dit voorstel, juist omdat alleen bekwame docenten burgerschapsonderwijs moeten kunnen geven.

De NVLM heeft daarnaast ook nog een aantal suggesties:

- 1) Momenteel wordt in het wetsvoorstel slechts de grondslag gelegd voor een instellingsexamen, maar de exacte vorm moet nog in een AMvB worden uitgewerkt. Het zou sterker zijn als in het wetsvoorstel al wordt vastgelegd dat het instellingsexamen voor alle niveaus verplicht wordt.
- 2) Op dit moment is niet volledig uitgewerkt hoe het instellingsexamen eruit moet zien. Om te voorkomen dat instellingen het examen te licht invullen, zou het wetsvoorstel sterker kunnen benadrukken dat er landelijke richtlijnen komen die beschrijven wat minimaal noodzakelijk is.
- 3) In dit voorstel worden de exacte inhoudelijke eisen aan burgerschap pas later in een AMvB vastgelegd. De NVLM moedigt aan nu vast te stellen dat dit kwalificatie-

eisen worden zoals vastgelegd in het rapport Burgerschapsonderwijs in een veranderende samenleving: Herijking kwalificatie-eisen burgerschapsonderwijs mbo.

4) De laatstgenoemde kwalificaties sluiten aan bij vakken in het voortgezet onderwijs, met name het vak maatschappijleer. In dat vak is evenzeer sprake van thema's als macht en besluitvorming, maatschappijvisies, verschil en gelijkwaardigheid, de verhouding tussen individu en groepen. Daarmee sluit dit vak goed aan bij de voorgenomen kwalificaties in het rapport Burgerschapsonderwijs in een veranderende samenleving: Herijking kwalificatie-eisen burgerschapsonderwijs mbo. Om die reden zouden bevoegde maatschappijleerdocenten op voorhand bekwaam moeten worden verklaard om burgerschap op het MBO te geven, zonder aanvullende scholingsverplichtingen.

Vraag 2

Naar onze mening houdt het wetsvoorstel onder andere in dat mbo en vavo instellingen volop ruimte krijgen om zelf invulling te geven aan de uitvoering van het burgerschapsonderwijs en de burgerschapsopdracht, onder meer door het opstellen van een visie. Juist door deze ruimte, kunnen instellingen zelf zorgdragen voor de uitvoering van het wetsvoorstel en daarmee de regie over de uitvoerbaarheid krijgen.

Vraag 3

Door duidelijkere eisen te stellen aan de kwalificaties, door burgerschap van een instellingsexamen te voorzien en door deskundigheidsbevordering van docenten denkt de NVLM dat de kwaliteit van burgerschapsonderwijs een flinke impuls krijgt. Onze verwachting is dat met deze eisen de vrijblijvendheid voor burgerschapsonderwijs wordt weggenomen en dat het burgerschapsonderwijs daardoor een stevigere positie krijgt binnen het curriculum. Daarmee wordt de kwaliteit van het burgerschapsonderwijs voor studenten versterkt.

Daarnaast is de NVLM ervan overtuigd dat de brede burgerschapsopdracht voor instellingen daadwerkelijk bijdraagt aan het uitdragen van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

Vraag 4

Zie ook antwoord vraag 2.

Er is voldoende ruimte voor instelling om hun eigen visie vorm te geven en uit te dragen binnen de kaders van de wet.

Vraag 5

Zie ook antwoord vraag 1 en 3.